

גוט שבת Gut Sábész

20. évfolyam 9. szám • Ára: 330 HUF • כ"ה

KIADJA: CHABAD-LUBAVICS ZSIDÓ NEVELÉSI ÉS OKTATÁSI EGYESÜLET

Gyertyagyújtás Budapesten: 15:47 • כ"ה חשוון תשע"ח • 2017. 11. 17. • פרשת תולדות • Szombat kimenetele: 16:55

Magyarul jelennek meg a Rebbe beszédei

Menáchem Mendel Schneerson rabbi, a hetedik lubavicsi rebbe a 20. század egyik legmeghatározóbb zsidó vallási vezetője volt, akinek tanításai emberek tízezeit inspirálták arra, hogy visszatérjenek vallási gyökereikhez, megismerkedjenek őseik hagyományaival és befogadják a zsidó filozófia alapértékeit.

Mostantól a magyar közönség is elsőkézből ismerkedhet meg a Rebbe gondolataival. A Chábád Lubavics Nevelési és Oktatási Egyesület ugyanis megkezdte a Rebbe beszédeit egybefűző könyvsorozat, a *Likuté Szichot* fordítását és publikálását. „Sokféle módon lehet a zsidósághoz kapcsolódni, de nagyon fontosnak tartom azt, hogy a saját zsidósága mindenkinek egy személyes élmény legyen.” – mondta el kérdésünkre a kötetek egyik fordítója, Kovács Jichák rabbinövendék. „A szichotok nagy részben járultak hozzá a személyes kötődésem elmélyüléséhez. Nagyon szeretném, ha erre másoknak is lehetősége lenne. Ez talán az egyik legfontosabb feladat, hogy az emberek a zsinagó-

gákból az otthonukba érve is szellemi táplálékhoz jussanak, mert attól a pillanattól az már mindenkinek a személyes zsidósága és szellemi-spirituális élménye lesz.

A több mint három tucatnyi kötetet számláló, angolul és héberül is megjelent sorozat címe azt jelenti: „Összegyűjtött beszédek”, és valóban, sem többet, sem kevesebbet nem nyújt az olvasónak, mint a Rebbe beszédeinek leiratát. Nincs ennél autentikusabb forrás ahhoz, hogy megismerjük a Rebbe egyedülálló magyarázatait a zsidóságról. A magyar fordítás tulajdonképpen az eredeti formájában, hetente kiadott füzetekben jelenteti meg a Rebbe beszédeit, melyek a sábatí és ünnepi haszid összejöveteleken, fárbrengenen hangzottak el. Ezeket a beszédeket különösen jó memóriával megáldott haszidok megjegyezték, majd a szombat, vagy az ünnepnap kimenetele után leírták. A kész szövegeket a Rebbe ellenőrizte, és lábjegyzetekkel látta el: hetente akár 18 órát is szánt ezeknek a lejegyzett beszédeknek a tisztázására.

A Rebbe hagyományos haszid diskurzusainak, a máámároknak a mély kabbalisztikus fejtegetésével szemben a szichotok a hetitszakaszokhoz és ünnepekhez kapcsolódó témákról szólnak. „Attól függően változik a különböző szövegek hossza, hogy mennyi előismertet feltételeznek a közönségtől.” – magyarázza Jichák, aki az angol fordítást használva folyamatosan ellenőrzi a szöveget a héber kiadásból – „És mivel a zsidó vallási irodalom alapnyelve a héber, világos hogy könnyebben kezel bizonyos fogalmakat, mint mondjuk az angol nyelvű fordítás”

A magyar fordítás nehézségét gyakran éppen ezeknek a „szakkifejezéseknek” a magyarázata adja. Ezekben különösen nagy segítség a két szerkesztő, Oberlander Báruch rabbi és Köves Slomó rabbi felügyelete.

„Nagyon hálás vagyok ezért a lehetőségért, hogy egy olyan ember gondolatait fordíthatom magyar nyelvre, aki a világ zsidóságára korábban soha nem tapasztalt hatást gyakorolt.”

Maimonidész nyílt nap december 6-án

2017. december 6-án szerdán reggel 8:00-tól nyílt napot tart iskolánk. Az érdeklődő szülők, valamint a 7., 8. osztályos diákok a próbaórák keretében betekintést kaphatnak a gimnázium interaktív tanítási módszereibe.

Ezeket az órákat próbálhatod ki: angol, héber, matematika, judaisztika–zsidó filozófia. A látogatók nemcsak tanáraikkal, de leendő iskolatársaikkal is találkozhatnak, és a velük való kötetlen beszélgetés során még többet megtudhatnak az iskola modern és nyitott, értékalapú közösségi szemléletéről, egyedi kerettantervéről.

A részvétel előzetes regisztrációhoz kötött, jelentkezés és további információ:

info@zsidoгимnaziум.hu

Ösztöndíjprogram diákoknak!

A Zsidó Tudományok Szabadegyeteme, a Chanosh Alapítvány jóvoltából ösztöndíjas programot biztosít a 15-25 év közötti zsidó fiatalok számára. A program keretében anyagiilag támogatjuk azokat a zsidó fiatalokat, akik szabadidejük egy részét a héber nyelv és a zsidó tudományok megismerésére fordítják. Heti kétszer két óra tanulás, havi akár 55.000 Ft ösztöndíj!

Tavaszi szemeszter:

2018. január 30. – május 24.
hétfőn és szerdán este 6-8 óra között

Helyszín: **Keren Or központ**

(1052 Budapest,
Károly körút 20.)

Bővebb információ:

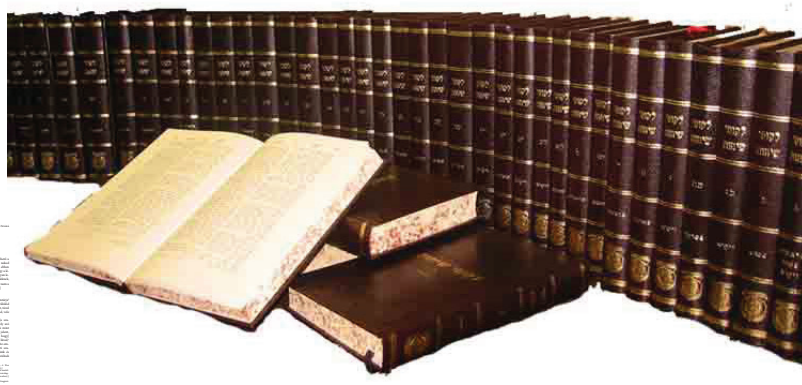
06 70/331-3355;

atid@zsido.com;

www.zstsz.hu

Helyi kiadások és megrendelési információk
A kiadásokhoz tartozó jogszabályok
A kiadásokhoz tartozó jogszabályok

Hetiszakasz

Egy kicsalt atyai áldás

Szakaszunkban – *Toldot* (1Mózes 25:19–28:9.) – Jákob és Ézsau felcseperedéséről olvassunk, valamint arról, miként vette meg Jákob az elsőszülöttséget egy tál lencséért, és hogyan csalta ki – anyja segítségével – az atyai áldást, ami eredetileg Ézsauinak járt volna. Közben Izsák és Rivká a

Zsidó híradó

Miskolcon osztott ételt a CEDEK

Ötszáz adag meleg étellel látták vendégül a rászorulókat Miskolcon az EMIH izraelita szeretetszolgálatának, a CEDEK-nek az önkéntesei. Másodszor rendezett a szervezet ételosztást Észak-Magyarország legnagyobb városában, és ahogy *Szilágyi Nóra*, a szeretetszolgálat vezetője fogalmazott, sajnos ismét nagy sikerrel. „A fővárosban sok hajléktalan vendégünk is van, Miskolcon leginkább nyugdíjasok és kisgyerekes családok jöttek.” – tudtuk meg tőle.

A megyeszékhelyen helyi önkéntesek és Budapestről érkezett segítők közösen dolgoztak az ételosztáson, ahol helyben főzött marhahúsos pusztapörkölytel, uborkával, friss kenyérral és gyümölcssel

várták az embereket. A májusi és a novemberi ételosztás sikere arra sarkallja a szervezőket, hogy még több segítséget nyújtsanak a rászorulóknak. Így azt tervezik, hogy rendszeresítik és gyakoribbá teszik a miskolci ételosztást.

Emellett a debreceni EMIH is érdeklődik a lehetőségekről, feltehetően az alföldi város lesz a következő helyszín, ahol meleg étellel, és figyelmes beszélgetéssel várják majd vendégeiket a szeretetszolgálat segítői. Hiszen az ételosztáson – a CEDEK hagyományaihoz híven – az étel mellé beszélgetés is jár. Ez a fajta lelki táplálék éppen olyan fontos a ételért sorban állóknak, mint a finom főtt étel.

Eheti szakaszunkban olvassuk, hogyan járt túl Jákob bátyja eszén, megszerezve ezzel az atyai áldásokat. Ézsau csalódása és dühe persze óriási volt, hiszen már évtizedek óta tette apja előtt a jámbort, hogy Izsák is elhiggye, fia érdemes az áldásokra. A nagy vadász, a talpraesett Ézsau óriási kudarcnak élte meg, hogy a szende, „jó-fiú” öccse így kicselezte.

Azonban az is figyelemre méltó, hogy a gyilkos, nőket erőszakoló Ézsau, akit látszólag csak a hasa megtömése tudott lázba hozni, milyen mohón kergette egy valódi cádiknak, Izsáknak az elismerését, akinek élete és tettei Ézsau életének a tökéletes antitézise volt.

Ézsau zsidó anyától született, így a zsidók isteni lelkét öröklőve veleszületett adottsága volt az Örökkévalóban való hit. Azonban ez önmagában még nem elég.

Ézsau életének a kisiklása nem a képességein vagy a neveltetésén múlott, hanem a saját, szabad akaratából meghozott döntésein. Hiába hitt Istenben, ha ezt a hitet nem támogatta meg az Isten által megszabott életforma megőrzésével.

Nem elég hinni!

Önmagában véve a hitünk nem elegendő ahhoz, hogy világunkat egy jobb helyé változtassuk, ahol Isten is érdemesnek látja megmutatni magát. Ehhez tettekre van szükség, valódi, kemény munkára.

Az Ézsau bukását okozó tényezők a mai napig velünk vannak, és mindennapos kihívásainkat képezik. A legtöbb ember tudja, hogy mi lenne a számára üdvözítő életforma, tudásból nincs hiány. A kivitelezéshez szükséges akaraterő az, ami a legtöbbször hiányzik, hogy ezt a tudást tettekre váltsuk.

Éppen ezért sosem feledkezhettünk meg arról, hogy csak is a Tóra tanulásán és a micvák megtartásán keresztül tudjuk ezt a világot olyan helyé változtatni, ahol Isten is otthon érzi magát.

A hit nem a munkánk eredménye. Olyan adottság az, amely minden zsidónak osztályrészül jutott. A kemény, kitarító munka az, amivel érdemessé válnunk Isten áldására, és a messiási kor beköszöntére.

**Kovács Jichak rabbinövendék
cikke Naftali Silberberg rabbi
írása nyomán**

A hét témái: november 20-24.

Hétfő:	• Zsinagógiai stíluskeresés a Hászkalá tükreben • Mitől lesz valaki jó vezető	www.zstsz.hu
Kedd:	• Jokhanan ben Zákáj – a vissza nem térő alkalom • Szükséges-e circumcizio a fitymaműtét után? A körülmetélés szabályai	
Szerda:	• A kóser konyha: a zsidó élet középpontja • „Jákob álma” Vájécé (1Mózes 28:10-29.)	
Csütörtök:	• Talmud Bráhot traktátus • Az eutanázia problematikája	

ZSIDÓ TUDOMÁNYOK SZABADEGYETEME

Tanulj velünk te is!

Imaidők a következő hétre:

Talmud Egylet – Sász Chevra Zsinagóga (VI., Vasvári Pál u. 5.)

Vasárnap-péntek: 8:00: Reggeli ima

Vasárnap-csütörtök: 15:45: Délutáni-esti ima (a Keren Or-ban, Károly krt. 20.)

Péntek: 13:00 Délutáni ima (a Keren Orban);

17:00: **Bukott művészek hagyatéka – élvezhetjük-e a bűnösök alkotásait?**

(Oberlander Báruch rabbi előadása); 18:00: *Kábálát Sábát*, majd *Kidus* és vacsora

Szombat: 8:45: Hetiszakasz-tanulás, 9:15: Reggeli ima, majd *Kidus*

15:30: Délutáni ima, majd *szeudá slisit*

Óbudai Zsinagóga (III., Lajos utca 163.)

Hétfő-péntek (munkanapokon): 6:30: Reggeli ima

Péntek: 18:00: Tanulás

18:30: *Kábálát Sábát*, majd *Kidus*

Szombat: 9:15: Hetiszakasz a kabbala tükreben

10:00: Reggeli ima, majd *Kidus*

Velem és a Rebbével történt

Útmutatás egy „egyszerű zsidótól”

Ávrám Pinternek hívnak. A franciaországi Tarbes-ban születtem 1940-ben, holokauszt túlélő családban. A családom eredetileg a lengyelországi Galiciából származik, és a pogromok elől menekültek onnan Berlinbe, amíg aztán onnan is menekülniük kellett a náci elöl. Születésem után mindannyian Amerikába emigráltunk, és Brooklyn Williamsburg negyedében telepedtünk le

Apám, aki az 1930-es évek elején Berlinben élt fiatalemberként, abban a hatalmas szerencsében részesült, hogy nemzedékének legkiválóbb vezetői közül néhányal közvetlen kapcsolata volt. Közülük kiemelkedik Chaim Heller rabbi, a híres – Maimonidész sorrendjét követő – Széfer Hámicsosz írója. Heller rabbit világszínvonalú zseniként ismerték, és sokan, többek közt nagyszerű tudósok is, igyekeztek a környezetébe kerülni, különleges figyelemmel és tisztelettel követték őt, és keresték a lehetőséget, hogy vele együtt tanuljanak, bár ez csak keveseknek adatott meg.

Heller rabbi legbelsőbb köreihez tartozott többek közt Menachem Mendel Schneerson rabbi, a későbbi lubavicsi Rebbe, valamint Joseph Ber Soloveitchik rabbi, akiből aztán a Yeshiva University rabbiszemináriumának ros jesivája lett. Soloveitchik rabbi mesélte nekem a következő történetet az apámról:

Abban az időben apám különleges memóriával és nagyon-nagyon jó fejjel megáldott, fiatal házid diák volt. Egy napon bement Hellre rabbi termébe, és megpróbálta elkapni a nagy tanító tekintetét. Amikor végre sikerrel járt, Heller rabbi odaintette őt magához, és azt kérdezte tőle: „Fiatalember, mit keres maga itt?”

Apám így válaszolt: „A tanárom küldött, hogy felszedjem a tudás néhány morzsáját.”

„Ki a tanárod?” – kérdezte Heller rabbi.

„Chaim Tobias rabbi” – felelt apám, megnevezve a Kesser Torah Radomsker jesivahálózat ros jesiváját.

Ahogy meghallotta a nevet, Heller rabbi kihúzta magát, és egyenesen állt, hogy kimutassa tiszteletét apám tanára iránt, majd nekilátott, hogy próbára tegye apám tóratudását. „Mit is kérdezhettek tőled?” – kezdte. Apám, aki akkor még fiatal volt, felelt neki (egyes szám harmadik személyben, ahogyan egy bölcset szokás megszólítani): „A

Avraham Pinter

rabbi azt kérdezhet tőlem, amit csak szeretne.”

„Valóban?” – kérdezte a meglepett Heller rabbi, de szaván fogta a fiatalembert, és egy különösen bonyolult talmudi szakasz jelentése felől érdeklődött. Apám szemrebbelés nélkül fogott bele a szöveghez tartozó különféle kommentárok idézésébe.

Amikor végzett, így szólt Heller rabbi: „Itt maradhatsz, kiálltad a próbát. Tagja lehetsz ennek a csoportnak. És ha bármikor nehézségeid támadnának, fordulj e két oroszlánhoz” – mutatott Schneerson rabbira, a jövőbeni Rebbére és Soloveitchik rabbira.

Később, amikor apám saját jogán is híres lett, ritkán osztogatott dicséretet másoknak, de elmondta nekem, hogy a Rebbével való berlini találkozásai során betekinthez az ő nagyszerűségébe. Kijelentette: „Tanúsíthatom, hogy a Rebbe mindent tud, amit a Tóráról tudni kell. Semmi nincs, amit nem tud.”

Ezt észben tartva a következő történet még inkább megdöbbentő:

A családom 1955-ben költözött Crown Heightsbe, és édesanyám meghívta a szüleit – az én nagyszüleimet –, hogy látogassák meg új otthonunkat. Idős európai emberek voltak, úgymond „zöldfülűek”, akik csak nemrég szálltak le a hajóról. Felszálltak a

látványtól. Amikor beléptek a lakásunkba, megkérdezte tőlük, hogy tudják-e, ki kísérte őket egészen addig. Azt mondta a nagyapám: „Nem. Egy kedves zsidó, akivel találkoztam. Megmondtam neki, hogy ezt a házat keressük, és idekísért. Nagyon rendes volt tőle.”

„Zeide [nagyapapa], tudod ki volt az a zsidó?” – „Nem.” – „Ő a lubavicsi Rebbe!”

A nagyapám nem akarta elhinni. Azt mondta: „Olyan Rebbe, aki kíséret nélkül jár? Aki úgy viselkedik, mint egy egyszerű ember? Aki másoknak segít átmenni az úttesten? Micsoda Rebbe ez?”

Nagyapám nem tudta, hogy ez volt a Rebbe szokásos viselkedése. A saját szememmel láttam sokszor, ahogy bemegy a sarki boltba tejet és újságot vásárolni az édesanyjának, aki akkoriban a Kingston Avenue és a President Street saskán lakott. Rengetegszer láttam, hogy ezt teszi, és aztán egyedül elszál az anyjához, hogy elvigye neki a vásároltakat.

Másoktól is hallottam hasonló történeteket. Shur rebecen Avraham Shur rabbi felesége mesélte, hogy amikor a Rebbe a New York Avenue egyik épületében lakott, látta, amint segít egy várandós asszonynak, Mrs. Pletcheniknek beszállni a csomagjaival a liftbe. Az asszony lifttel ment fel, de a Rebbe a lépcsőt vette igénybe.

Ilyen Rebbe volt ő.

Avraham Pinter rabbi több jesiva igazgatójaként dolgozott New Yorkban és környékén, többek között a miri jesiva, a Chaim Berlin jesiva, a Shaarei Torah és a Chofetz Chaim jesiva vezetője volt. A Midtown Manhattan iskolai körzet főfelügyelőjeként is szolgált. Az interjú az otthonában készült 2008 májusában.

Avraham Pinter rabbi

Készült a lubavicsi Rebbe életét feldolgozó archívum videóinterjúja alapján.

Az archívum magyar nyelvű változata itt érhető el:

www.youtube.com/alubavicsirebbe

Kóser konyha

Bárány kebab

Tojásmentes, húsos

1 kg darált bárányhús
 ½ citrom leve
 Só, ízlés szerint
 2 ek. étolaj
 3-4 ek. apróra vágott,
 friss koriander
 6 gerezd fokhagyma
 összetörve
 1-1 kk. őrölt koriander,
 római kömény, bors
 Csípős kebabhoz: néhány
 kis chillipaprika kimagozva,
 apróra vágva,
 vagy ½ kk. chillipehely

A húst tálba helyezjük, hozzáadjuk a folyékony hozzávalókat, majd sorban a fűszereket. Egységes masszává keverjük. Nedves kézzel kövér virsliformákat készítünk a húsból, kicsit összenyomkodjuk. A kebabok minden oldalát megkenjük olajjal, és grillrácsra helyezve, forró parázs fölött 7-8 perc alatt megsütjük. Tűzhetünk a kebabokba nyársat, de elkészíthetjük húspogácsaként is.

A bárányhús természetesen szigorú kóserági igazolást igényel, a többi hozzávaló közül a friss korianderre kell odafigyelnünk: felhasználás előtt vízbe áztatjuk, majd átvizsgáljuk, nehogy a levelekről bogár kerüljön az ételbe.

Mázl tov, Náchmán és Chani!

November 11-én, vasárnap a magyarországi barátok és ismerősök is osztozhattak az Oberlander család örömeiben, mivel Budapesten is rendeztek egy ünnepséget Náchmán fiuk eljegyzése alkalmából. Az ünnepségre Budapestre érkezett a menyasszonnyal két nővére és az édesapja is.

Náchmán Oroszországban, Izraelben és Kanadában folytatott rabbinikus tanulmányai után tavalyelőtt költözött vissza Budapestre, ahol édesapjának, a Budapesti Ortodox Rabbinátus vezetőjének, Oberlander Báruch rabbinak segít a Magyarországon gyártott kóser termékek el-

lenőrzésében. A menyasszony Chani Vorst, Rotterdami egykori főrabbijának unokája. A család az izraeli Kiryat Malachiban él, ahol Chani édesapja, Shelomo Vorst szoferként, Tóramasólóként dolgozik. Chani édesanyja két éve hunyt el. Az ő felne-
 női Magyarországról költöztek

Izraelbe: a Wertheimer család a Nyíregyházától nem messze fekvő Balkányból, a Berkovics család pedig a mai Szlovákia területén található Szenicéből származik. Az esküvőre Isten segítségével december 31-én kerül sor, az izraeli Kfar Chábádban, melyre mindenkit szeretettel várnak!

A rabbi válaszol

Eljegyzés, de gyűrű nélkül

Ezen a héten az ünnepség kapcsán az eljegyzés legismertebb tárgyáról, a jegygyűrűről és az ehhez kapcsolódó szokásokról kérdeztük Oberlander rabbit.

A talmudi korban akár egy teljes év is eltelhetett az eljegyzés és az esküvő között (Ktubot 57a.). De lassan már évezredek szokás, hogy az eljegyzést közvetlenül az esküvő előtt kötik meg (Hátákánót böjiszráél 3. kötet 370-371. oldal), többek között azért, hogy ne legyen idő a két szertartás között, ami alatt akár külső, akár belső okok miatt nem történik meg az esküvő, és el kell válnia a párnak (lásd Maimonidész, A házasság szabályai 1:3.). A mai eljegyzések valójában csak arról szólnak, hogy bejelentik a házassági szándékukat a felek.

A valódi eljegyzéshez bármilyen, 1 prutánál (kb 10 Ft) nagyobb értékű tárgy átadására van szükség. A Talmud (lásd Kidusin 3a. végén, 11a.) nem fogadja el azt a véleményt, ami kötele-

zővé tette volna, hogy nagyobb értékű tárggyal jegyezzék el a menyasszonyt, hiszen ha már értékről van szó, akkor valójában a lány értéke felbecsülhetetlen. A Sulchán áruchban (EH 27:1.) a RöMÁ idézi a Kabbalát (Tikuné Zohár, 5. tikun eleje), hogy bár bármit át lehet adni eljegyzéshez, de mégis gyűrűt adnak (lásd még 1Mózes 24:22., Ezrá 2:43., Aryeh Kaplan: Made in Heaven 48. oldal), amit viselni lehet és egyértelműen mutatja, hogy a lány el van jegyezve (Széfer háchimuch 552. parancsolat). Ehhez sima karikagyűrűt használnak, nem követet, nehogy félreértés legyen a gyűrű értékét illetően, ami megkérdőjelezheti akár magát az eljegyzést is (SÁ uo. 31:2.).

Vallásos körökben szokás, hogy ezen a szimbolikus eljegyzési ünnepségen ajándékot ad a vőlegény menyasszonynak (Nité Gávriél, Siduchim 33:5.). Fontos, hogy mindkét fél megértse, hogy ez csak ajándék és nem

az eljegyzés záloga (lásd SÁ uo. 45:1.). Ha ugyanis egyértelműen eljegyzési szándékkal, két tanú előtt adná a menyasszony kezébe a vőlegény az ajándékot, az eljegyzésnek számítana, akkor is, ha nem mondja ki a hagyományos eljegyzési formulát (SÁ uo. 27:1.). Nővérem eljegyzésekor láttam azt a szokást, hogy az ajándékot nem a menyasszony kezébe adja a vőlegény, csak leteszi elé az asztalra (Minhág Jiszráél Torá, EH 73-74. oldal).

Sok helyen ez az eljegyzési ajándék egy drágaköves gyűrű (lásd Nité Gávriél uo. 2.), a Chábádban – a Rebbe javaslatára (Sulchán Menáchem 6. kötet 145. oldal, Nité Gávriél uo. 3.), a félreértéseket elkerülendő – valamilyen más ékszer. (Természetesen a Chábád menyasszonyok sem maradnak le a hagyományos köves gyűrűről, azt az esküvői szertartás után a chéder jichudban adja át a vőlegény.)

Oberlander Báruch

Gut Sábesz – megjelenik hetente

Kiadja a Chabad-Lubavics – Zsidó Nevelési és Oktatási Egyesület / Published weekly by Chabad-Lubavitch – The Jewish Heritage Center of Hungary
 1052 Budapest, Károly körút 20.

Telefon: +36-1-268-0183
 www.zsido.com / info@zsido.com
 Felelős kiadó: **Oberlander Báruch rabbi**
 Főszerkesztő: **Steiner Zsófia**

A kiadvány szent szövegek részleteit és magyarázatait tartalmazza. Kérjük ne dobja el!

Munkatársak: **Golubovics Martina,**
Dénes Anna, Kovács Kristóf
 Nyomdai előkészítés: **Juhász Valéria**
 ISSN 1416-4604

